

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСКАНЕ

ОТ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ОТ 49-ОТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

За установяване на противоконституционност на две решения за избиране на съдия в Конституционния съд на Република България, приети от Народното събрание на 19.01.2024 г. и обнародвани в Държавен вестник бр. 7/23.01.2024 г., включително и на текста „за срок от 9 години“ в двете решения.

Правни основания за искането са чл.150, ал.1, пр.1-во, вр.чл.149, ал.1, т.2, пр.2-ро, вр.чл.17, ал.2 ЗКС и чл.147, ал.2 от Конституцията на Република България, Решение №1 на КС от 11 януари 2024г. по конституционно дело №17 от 2023г., обнародвано в ДВ бр.5/16.01.2024 г., и Решение №3 на КС от 28.04.2020г. по конституционно дело №5 от 2019 г., обнародвано в ДВ бр.42/12.05.2020 г.

Уважаеми госпожи и господа конституционни съдии,

С две решения на Народното събрание на Република България от 19.01.2024 г., обнародвани в Държавен вестник бр.7/23.01.2024 г., бяха избрани двама конституционни съдии, респективно Борислав Николов Белазелков и Десислава Вълчева Атанасова. Правният ни интерес да ги оспорим е свързан с несъответствие между решенията на Народното събрание, от една страна, с Конституцията на Република България и с редица Решения на Конституционния съд от друга, като опасността от създаването на правна несигурност в дейността на Конституционния съд и създаването на неяснота по отношение на продължителността на мандата на избраните конституционни съдии може да породи правни противоречия и да се отрази съществено на функционирането на Конституционния съд.

Текстът на едното оспорено решение гласи: „Избира Борислав Николов Белазелков за съдия в Конституционния съд на Република България на мястото на Анастас Василев Анастасов за срок от 9 години.“

К.С. ОДЯРОВА
Определен в. 4/2024г.
съдия Кръстьянски
24.01.2024г.
Николов

Текстът на второто оспорено решение гласи: „Избира Десислава Вълчева Атанасова за съдия в Конституционния съд на Република България на мястото на Гроздан Николов Илиев за срок от 9 години.“

Текстът в двете оспорени Решения на Народното събрание, а именно „за срок от 9 години“, влиза в пряко противоречие с Решение № 1 на КС от 11 януари 2024 г. по конституционно дело № 17 от 2023 г., обнародвано в ДВ бр. 5/16.01.2024 г., което указва, че конституционен съдия, избран или назначен след предвиденото в чл. 147, ал. 2, изр. трето от Конституцията обновяване на състава на Конституционния съд, упражнява правомощията си само за оставащия срок от мандата, считано от конституционно дължимия момент за обновяването на състава на Съда.

Анастас Василев Анастасов е избран за конституционен съдия с решение на НС от 31.10.2012 г. и мандатът му е изтекъл през 2021 г. Гроздан Николов Илиев е избран за конституционен съдия на 22.02.2013 г. и мандатът му също е изтекъл през 2022 г. Съгласно Решение №1 на КС от 2024 г. мандатът на избраните на тяхно място конституционни съдии е следвало да започне през 2022 г. и закъснелият избор не може да промени общата му продължителност от 9 г., т.е. мандатите на г-н Белазелков и на г-жа Атанасова следва да изтекат през 2031 г., а не през 2033 г., както предполага решението на Народното събрание, което иначе би означавало мандат от 11 г., в пряко противоречие с чл. 147, ал. 2 от Конституцията на Република България.

От съществено значение е фактът, че двете решения на НС са взети на 19.01.2024 г., а решението на КС, публикувано в ДВ/16.01.2024 г., влиза в сила на следващия ден, 20.01.2024 г.

Вносителите на двата проекта за решения са се опитали целенасочено да ускорят разглеждането им в НС (като създадоха умишлено предпоставки за това в приетите от ГЕРБ-СДС, ДПС и ППДБ процедурни правила, в които **липсват минимално изискуеми срокове в различните моменти на процедурата, за разлика от предходно провежданите избори на конституционни съдии от Народното събрание**) и изрично да добавят текста „за срок от 9 години“, за да изпреварят и да заобиколят решението на КС. Тук обаче следва да се приложи Решение № 3 на КС от 28.04.2020 г. по конституционно дело № 5 от 2019 г., което гласи, че „обявените за противоконституционни ненормативни актове – закони във формален смисъл, решения на Народното събрание и укази на президента – са невалидни от приемането или издаването им.“ Безспорно решение на НС за избор на конституционен съдия е такъв ненормативен акт и макар да е

влязло в сила с акта на приемането му, евентуалното обявяване на текста „за срок от 9 години“ в оспорваните решения за противоконституционен би следвало да има обратна сила.

При тълкуването на приложението на Решение № 1 на КС от тази година трябва да се обърне внимание и на мотивите към Решение № 8 от 01.09.2005 г. по конституционно дело № 7 от 2005 г. В мотивите на това решение се заявява, че „между двата акта – тълкувания (съответната разпоредба, част от такава или комплекс от няколко разпоредби на Конституцията) и тълкуващия (съответното решение на КС), съществува определено отношение и взаимовръзка. Единият от тях е първичен и в този смисъл предпоставка за издаване на другия, тълкуващия акт, който винаги е вторичен. След издаването му обаче той образува с първичния акт единство, като, образно казано, тълкуващият акт се слива с тълкувания. Първичният акт не може повече да се прилага по начин, който се различава от постановеното във връзка с него решение на Конституционния съд.“ В този смисъл, като се отчете и фактът, че двамата избрани конституционни съдии ще встъпят в длъжност едва след полагане на клетва в съответствие с чл. 6, ал. 1 от Закона за Конституционния съд, срокът, в който ще изпълняват длъжността на конституционни съдии не може да се различава от този, предвиден с Решение № 1 на КС от 2024 г.

На следващо място всяко от двете оспорени решения противоречи на Конституцията на Република България и на закрепеният в чл.4, ал.1 от нея принцип на правовата държава. То е прието в рамките на приета от Народното събрание процедура, протекла само за 8 дни след внасянето на кандидатурите (като самата процедура бе открита с приемането на процедурните правила за избор на конституционни съдии, които също са противоконституционни според нас). Бяха приети такива процедурни правила по отношение на сроковете и характера на въпросите, които да могат да бъдат поставяни към кандидатите за конституционни съдии, които правила са лишили народните представители от възможността да проведат една прозрачна и обективна процедура по избор и респективно са довели до невъзможност за тях да проверят и да се убедят в професионалните и нравствени качества на двамата кандидати за тези две изборни длъжности. Това доведе до опорочаване на самия избори и на резултата от него чрез проведеното гласуване на двете оспорени от нас решения.

Показателно за нарушаването в рамките на проведената процедура по приемането на двете оспорени решения от 19.1.2024г. на основни конституционни принципи като принципа на правовата държава, принципа

за разделението на властите, принципа за прозрачност и легитимност при избора на органи е обстоятелството, че бяха провеждани при условията на извънредност както заседание на комисията по конституционни въпроси за изслушване на одобрените кандидатури на 18.1.2024г., така и обсъждане и гласуване на кандидатурите в пленарно заседание още на следващия ден – 19.1.2024г. Тоест след проведеното изслушване на двамата кандидати на 18.01.2024г., точката в дневния ред за гласуването им беше внесена при условията на „извънредност“ на основание чл.48, ал.5 от ПОДНС на следващия ден – петък, 19.01.2024г., каквато извънредност представляваше желанието на парламентарното мнозинство да изпревари с един ден влизането в сила след обнародването на тълкувателното решение на Конституционния съд, разясняващо каква е продължителността на мандата на съдиите, избрани дълго след изтичането на мандата на предходно избраните съдии. Целта на провеждането на тези извънредно кратки процедури бе и за да се предотврати възможността за своевременно предоставяне на информация, относима към кандидатите и към тяхната подготвеност и изпълнението на изискванията за заемането на тази длъжност и за създаването на представи в народното представителство, че те отговарят на тези изисквания, без това да може да бъде проверено в обозрими срокове.

Така цялостната процедура по избор на двама конституционни съдии, проведена по този начин, подмени из основи преценката на народните представители по отношение избора на двама конституционни съдии, обективизиран в оспорените решения, като бе проведена без никаква прозрачност и легитимност на този процес. Това е противоконституционно, защото противоречи първо на залегналите принципи в новоприетия член 91б, ал.1 от Конституцията, така и на мотивите в Решение No.11/1994г. по конституционно дело 16/1994г..

Затова въз основа на всичко гореизложено,

Уважаеми госпожи и господа конституционни съдии,

Сезираме с настоящото искане Конституционния съд и молим на основание чл.149, ал.1, т.2, пр.2-ро от Конституцията на Република България да **обявите за противоконституционно всяко едно от двете решения** на Народното събрание, с които са избрани двама конституционни съдии, включително и текста „за срок от 9 години“ в Решение на НС за избиране на съдия в Конституционния съд: „Избира Борислав Николов Белазелков за съдия в Конституционния съд на Република България на мястото на Анастас Василев Анастасов за срок от

9 години.“, и текста в Решение за избиране на съдия в Конституционния съд: „Избира Десислава Вълчева Атанасова за съдия в Конституционния съд на Република България на мястото на Гроздан Николов Илиев за срок от 9 години.“, приети на 19.01.2024 г. и обнародвани в Държавен вестник бр. 7/23.01.2024 г.

Моля да конституирате като заинтересовани страни по делото следните институции, включително и представители на всяка една от трите власти, които следва впоследствие да прилагат Вашето решение:

- Народното събрание на Република България;
- Върховния административен съд;
- Върховния касационен съд;
- Президента на Република България;
- Министерския съвет.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

- Текстове на двете обнародвани Решения, предмет на оспорването;
- Проект на доклад на Комисията по конституционни въпроси;
- Стенограма от разискванията и гласуванията на двете Решения;

ВНОСИТЕЛИ:

Костадин Тодоров Костадинов
Сорго Рачев
Петър Николаев Петров
Кръстьо Стоянов Кръстьев
Емил Янков Янков
Вера Иванова Александрова
Ивайло Василев Топков
Димитър Валентинов Бурев
Борис Димитров Анастиев
Вениамин Иванов Вениаминов
Александър Димитров Крамков

Димчо Димитров Димчев

Ивайло Георгиев Чорба

Васелин Миленов Вешев

Константина Венциславова Петрова

Димчо Георгиев Дренчев

Стоян Николов Таслаков

Искър Лукаков Лукаков

Николай Георгиев Дренчев

Иван Васильев Раевски

Морган Христов Тодоров

Коста Георгиев Стоянов

Ангел Нешов Георгиев

Ганислав Добринов Стоянов

Георги Николов Георгиев

Маргарита Анастасова Денчева

Иван Пърлев Пърлев

Никола Ангелов Димитров

Данкел Петров Петров

Иво Георгиев Риза

Кирил Маменов Шопов

Августин Петров Петров

Данко Станислав Трапачев

Евдокия Раева Кривачева

Саво Риза Риза

Корнелия Нитова
Моя Димитрова
Корраина Кирчева
Валентина Димова
Валери Митов
Румя Герев
Манол Манолов
Дези Дезев

Анато Проганов:
Драгомир Стойчев
Смилена Митова
Георги Георгиев
Кристиан Вилетини
ИЗАН ЧЕНЧЕВ
Георги Свиренски
МАНОЛ ГЕНОВ
АБДЯНС ЗАФИРОВ
Сирена Ангеласова
Богдан Бочев
Иван Петков
Иван Иванов
Борислав Гюзанов
Петър Кочев

Томко Ђурђић Ђукић
Снежана С Светозаров Бајковић,
ЛИБЕЛА ВАСИЛЕВИЊА МИЉИЌИЋ

Гроздан Спасов Караџић
Драгомир Ђурић
Филип Маричић Станковић
Александар Николчевић

Снежана Иванов Богдански
АНДРЕЈ ИВАНОВ ЧОРЂАКОВИЋ
Џвездан Уљевић Драговић